

Brüsszel, 2021. január 13.
(OR. en)

5223/21
ADD 1

LIMITE

JAI 22
MIGR 10
COASI 3

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Bizottság
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	Afganisztán–EU közös nyilatkozat a migrációs együttműködésről

Afganisztán–EU közös nyilatkozat a migrációs együttműködésről

Bevezetés

Az Európai Unió (EU) és az Afgán Iszlám Köztársaság továbbra is jelentős, hosszabb távú menekültügyi és migrációs kihívásokkal néz szembe. E kihívások kezelése szolidaritást, eltökéltséget és közös erőfeszítéseket kíván. A migrációs együttműködésről szóló Afganisztán–EU együttes nyilatkozat (a továbbiakban: együttes nyilatkozat) az EU és az afgán kormány az iránti megosztott elkötelezettségét tükrözi, hogy fokozzák együttműködésüket az Afganisztánból kiinduló és oda irányuló migrációnak, többek között az irreguláris migrációnak és az irreguláris migránsok visszaküldésének kezelése érdekében. Ez utóbbiak közé tartoznak azok az afgánok is, akik az összes vonatkozó nemzeti és nemzetközi jogi eszköz és jogi eljárás alkalmazását követően nem részesülhetnek nemzetközi védelemben. Ez az együttműködés az afgán kormánya és az EU közötti, összehangolt erőfeszítésekkel megvalósuló átfogó partnerség részét képezi.

Az afgán kormány és az EU elkötelezi magát a migrációról szóló átfogó párbeszéd¹ folytatása mellett. Ez az együttes nyilatkozat nem irányul nemzetközi vagy belső jog szerinti jogok vagy kötelezettségek létrehozására. Előkészíti a migrációs kérdések tekintetében folytatott strukturált párbeszéd és együttműködés kialakítását, vagy: amely azon alapul, hogy mindkét fél kész meghatározni a szükségleteik kezelésére szolgáló hatékony módszereket. Támogatja az uniós tagállamok Afganisztánnal fennálló kétoldalú kapcsolatait, és nem értelmezhető úgy, mint amely felváltja az uniós tagállamok és Afganisztán között meglévő kétoldalú megállapodásokat, illetve megakadályozza az uniós tagállamok és Afganisztán közötti jövőbeli kétoldalú megállapodások megkötését.

Ez az együttes nyilatkozat számos olyan fellépést azonosít, amelyet az EU-nak és az afgán kormánynak végre kell hajtania annak érdekében, hogy az együttműködés szellemében gyors, hatékony és kezelhető eljárást alakítsanak ki azon afgán állampolgárok zökkenőmentes, méltó és rendezett visszaküldéséhez, akik nem felelnek meg az EU területére történő belépés, illetve az ottani jelenlét vagy tartózkodás hatályos feltételeinek, továbbá hogy Afganisztánban elősegítsék a személyek fenntartható visszailleszkedését.

Az ezen nyilatkozat alapján folytatott együttműködésük során az EU és Afganisztán továbbra is elkötelezett az iránt, hogy teljesítse valamennyi nemzetközi kötelezettségét, különös tekintettel a következőkre:

- a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi egyezmény és annak 1967. évi New- York-i jegyzőkönyve rendelkezéseinek tiszteletben tartása;

¹ Például az EU és Afganisztán által 2017 februárjában aláírt „EU–Afganisztán partnerségi és fejlesztési együttműködési megállapodás” révén, amelynek keretében létrejött egy emberi jogokkal, a jó kormányzással és a migrációval foglalkozó szakértői munkacsoport.

- a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában, az EU Alapjogi Chartájában és az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában garantált jogok és szabadságok fenntartása;
- a visszaküldési és visszafogadási eljárások hatálya alá tartozó irreguláris migránsok biztonságának, méltóságának és emberi jogainak tiszteletben tartása.

I. rész: Az együttműködés hatálya

1. Az EU és az afgán kormány szoros együtt kíván működni annak érdekében, hogy megszervezzék azon afgán állampolgárok Afganisztánba való méltó, biztonságos és rendezett visszaküldését, akik nem felelnek meg az EU-ban való tartózkodás feltételeinek.
2. Nemzetközi jog szerinti kötelezettségeivel összhangban Afganisztán megerősíti, hogy továbbra is elkötelezett azon állampolgárainak visszafogadása mellett, akik az EU területére szabálytalan módon léptek be vagy szabálytalanul tartózkodnak ott, miután az uniós tagállamok minden egyes egyedi esetet kellően mérlegeltek.
3. Azon afgán állampolgárok, akikről megállapították, hogy nincs jogalapjuk arra, hogy egy uniós tagállamban tartózkodjanak, akik esetleges védelmi szükségleteit és nyomós humanitárius indokait a vonatkozó jogszabályokkal összhangban megvizsgálták és akik az adott tagállam területének elhagyására felszólító, végrehajtható határozatot kaptak, választhatják az önkéntes visszatérést. Mindkét fél egyetért abban, hogy az afgán állampolgárok visszatérésének megszervezéséhez ez a lehetőség az előnyben részesített megoldás.

Azon afgán állampolgárokat, akik úgy döntenek, hogy nem teljesítik önként egy uniós tagállam visszaküldési határozatát, a halasztó hatállyal járó közigazgatási és bírósági eljárások kimerítése után visszaküldik Afganisztánba.

Az uniós tagállamok figyelembe veszik, hogy a vonatkozó jogszabályokban meghatározott feltételeknek megfelelően elegendő időt biztosítsanak a visszaküldéshez, figyelembe véve az egyes esetek sajátos körülményeit is.

4. Az afgán állampolgárok visszaküldését megelőzően az Unió részéről a nemzetközi jognak megfelelően méltányos módon mérlegelik a humanitárius szempontokat, különös tekintettel a kísérő nélküli kiskorúakra, az egyedülálló nőkre és a családfői szerepet betöltő nőkre. Az Unió tiszteletben tartja a család egységét és a nem biztonságos helyre való visszaküldés tilalmának (*non-refoulement*) elvét, többek között a súlyos betegek tekintetében is. Különleges intézkedések fogják biztosítani, hogy e veszélyeztetett csoportok a teljes eljárás során megfelelő védelemben, segítségben és ellátásban részesüljenek.
5. Kísérő nélküli kiskorú kizárólag akkor küldhető vissza, ha családtagjához, kijelölt gyámjához vagy egy megfelelő afganisztáni befogadó létesítménybe kerül. Mindig kellő figyelmet kell fordítani a gyermek mindenek felett álló érdekére.

E nyilatkozat alkalmazásában:

- a család egységének elbírálása érdekében a „családi egység” a szülőkből és 18 év alatti kiskorú gyermekikből áll;
- a „súlyos betegek” olyan, nagyon súlyos betegségben szenvedő személyek, akik Afganisztánban nem kezelhetők.

6. E politikai nyilatkozat alapján az EU és az afgán kormány szorosan együtt fog működni a migrációs nyomás hatékonyabb kezelésének elősegítésére irányuló munka érdekében.
7. E politikai nyilatkozat keretében a felek kölcsönösen kötelezettséget vállalnak arra is, hogy tovább javítják a kísérő fejlesztési intézkedésekkel kapcsolatos együttműködést annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az afgán intézményi struktúra fenntarthatóbbá alakításához és a visszatelepülő afgánok fenntartható visszailleszkedését támogató végrehajtási folyamat hatékonyságának fokozásához.

II. rész: A visszaküldési eljárás megkönnyítése

1. A visszaküldési eljárás megkönnyítése érdekében az EU gondoskodik arról, hogy minden Afganisztánba önként vagy nem önként visszatelepülő afgán állampolgár – az uniós és a nemzetközi joggal összhangban – rendelkezzen elismert, érvényes úti okmánnyal, így afgán útlevelemmel, afgán úti okmánnyal vagy a visszaküldéshez kiállított szabványos uniós úti okmánnyal².
2. Amennyiben a visszaküldendő afgán állampolgár nem rendelkezik érvényes útlevelemmel, az illetékes afgán hatóság gondoskodik arról, hogy elvégezzenek egy átvilágítási eljárást, és az uniós tagállam kérésének időpontjától számított legfeljebb négy héten belül kiállítsanak egy útlevelet vagy úti okmányt.

Amennyiben egy uniós tagállam bizonyítékokkal rendelkezik a visszaküldendő személy afgán állampolgárságáról, az afgán hatóságok minden erőfeszítést megtesznek a bizonyíték ellenőrzéséért és az útlevelem vagy úti okmány két héten belüli kiállításáért.

Ha e határidőn belül nem állítanak ki úti okmányt, akkor az uniós tagállam állítja ki a visszaküldéshez kiállított szabványos úti okmányt.

² A harmadik országbeli állampolgárok visszaküldéséhez kiállított szabványos úti okmány (az 1994. november 30-i tanácsi ajánlás).

3. Az afgán állampolgárok visszaküldésének és visszafogadásának megkönnyítése érdekében az uniós tagállamok igénybe vehetnek a kabuli repülőtérre (meglévő, kijelölt létesítményekbe) közlekedő vagy bármely egyéb, közös megállapodás szerint meghatározott afgán repülőtérre közlekedő, menetrend szerinti vagy nem menetrend szerinti légi járatot, köztük a több uniós tagállamból visszaküldött afgán állampolgárokat szállító, Frontex által szervezett és koordinált kitoloncolásra szolgáló közös légi járatokat is. A közös visszaküldési műveletekben valamennyi uniós tagállam részt vehet nem menetrend szerinti légi járatokkal. A kitoloncolásra szolgáló közös légi járatok e nyilatkozat keretében üzemelnek.
4. A nem menetrend szerinti járatok esetében az uniós tagállamok – a személyes adatok védelmére vonatkozó hatályos szabályokkal összhangban – három héttel a visszaküldés időpontja előtt adják meg a repülési adatokat (járatonként legfeljebb 50 visszaküldött személlyel, amely létszám az afgán kormányval egyetértésben növelhető), valamint az érintett visszaküldöttek személyes adatait. Előfordulhat, hogy az uniós tagállamoknak a tervezett csoportból túl kell foglalniuk légi járatot, ám az előre bejelentett maximális számot nem lépik túl. Az uniós tagállamok és a Frontex egyeztetni fogják a nem menetrend szerinti járataikat az afgán hatóságokkal a visszaküldések rendezett kezelésének biztosítása érdekében, hogy a nem önkéntes visszatelepülők számát legfeljebb havi 500-ra korlátozzák, amely szám előzetes konzultációkat követően növelhető. Ez a felső korlát minden nem önkéntes visszatelepülőre vonatkozik, függetlenül attól, hogy kétoldalú megállapodás vagy ezen együttes nyilatkozat alapján szállították haza őket. Érkezéskor minden afgán visszatelepülőt visszafogadnak.

5. Afganisztánba való utazásuk során az uniós kísérszemélyzetnek és más kísérő személyzetnek nem kell érvényes afgán vízummal rendelkeznie, kivéve ha be kell lépnie Afganisztán területére. Ilyen esetekben a szolgálati útlevéllel rendelkező személyeknek az afgán külképviseletek 5 munkanapon belül térítésmentesen egyéves érvényességű, többszöri beutazásra jogosító vízumot állítanak ki. A visszatelepülő nők visszaküldési eljárása során az uniós tagállamok megfelelő intézkedéseket tesznek, beleértve női kísérők biztosítását is. A kísérő személyzet megfelelő képzettséggel rendelkezik, és az uniós normákkal összhangban lép fel³.
6. Az uniós tagállamok biztosítják, hogy az Afganisztán által visszafogadott minden olyan személyt, akiről később kiderül, hogy nem afgán állampolgár, az érintett uniós tagállam visszafogadjon, vagy ez a tagállam átadja származási országának.

III. rész: Tájékoztatás és figyelemfelhívás

1. Az EU, az uniós tagállamok és az afgán kormány szorosan együttműködnek annak érdekében, hogy – szükség esetén a megfelelő nem kormányzati és kormányközi szervezetek segítségével – biztosítsák, hogy az EU területén tartózkodó afgán állampolgárok objektív és pontos tájékoztatásban részesüljenek Afganisztánba való visszatérésük és visszailleszkedésük tekintetében, hogy a visszatérésre vonatkozó döntéseiket a tények teljes körű ismeretében hozhassák meg. Ennek érdekében az EU és tagállamai – a megfelelő kormányközi és nem kormányzati szervezetekkel együtt – az EU-n belüli afgán közösségeket megcélzó tájékoztató kampányokat valósítanak meg.

³ A Tanács 2004/573/EK határozata (2004. április 29.) a harmadik államok kiutasított állampolgárainak két vagy több tagállam területéről történő kitoloncolására szolgáló közös légi járatok szervezéséről.

2. Az Afganisztánból érkező további irreguláris migráció megelőzése és a visszatelepülő afgánok fenntartható visszailleszkedéséhez kedvező feltételek megteremtése érdekében az afgán kormány – többek között tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányokkal – megteszi a szükséges intézkedéseket, amelyek célja a lakosság figyelmének felhívása az irreguláris migráció veszélyeire. Az EU hozzá kíván járulni az ilyen tájékoztató kampányok finanszírozásához.

IV. rész: Visszatérési programok és visszailleszkedési támogatás

1. A visszatérési programokat illetően az EU az összes utazási költséget fedezni kívánja, beleértve az afgánoknak az afganisztáni végső célállomásig történő visszatérésével kapcsolatos – nemzetközi légi járatok súlyra vonatkozó előírásaival összhangban felmerülő – adminisztratív és poggyászköltségeket is.
2. A fenntartható visszailleszkedés megkönnyítéséért az EU az Afganisztánba és a befogadó közösségükbe visszatelepülő afgán állampolgároknak támogató programokat alakít ki és finanszíroz. A visszailleszkedési programok kialakítása és megvalósítása során különös figyelmet szentelnek a gyermekek, a nők és a kiszolgáltatott helyzetben lévő visszatelepülők szükségleteire.
3. A visszatelepülőknek nyújtott újrabeilleszkedési támogatás szorosan össze lesz hangolva az Afganisztán és az EU közötti átfogó fejlesztési együttműködéssel, és ki fogja egészíteni azt. Mindkét fél továbbra is teljes mértékben elkötelezett a segélyhatékonyság elve mellett: erősítik a különböző beavatkozások közötti szinergiákat (elsősorban az országon belüli végrehajtási rendszerekre és kapacitásokra összpontosítva), építenek a humanitárius és a fejlesztési törekvések összekapcsolására, valamint kétoldalú és regionális szinten egyaránt mozgósítják az erőforrásokat.

4. A visszatelepülők fenntartható visszailleszkedéséhez nyújtott uniós támogatás a felülvizsgált afgán nemzeti béke- és fejlesztési kerettel összhangban fog megvalósulni, különös tekintettel a helyi kormányzás előmozdítására és a lakosság érintett csoportjainak nyújtott alapvető szolgáltatásokra, amelyeket a fenntartható fejlesztési célok is rögzítenek.
5. Annak érdekében, hogy Afganisztánban elősegítse a visszatelepülők megélhetésének helyreállítását, az EU koherens keretben kívánja támogatni a visszatelepülők és befogadó közösségeik szükségleteit kielégítő, fenntartható visszailleszkedési erőfeszítéseket, amelyek megerősítik a felelős kormányzati intézmények intézményi kapacitásait. Ezeket az intézkedéseket a kormány nemzeti prioritási programjaival összhangban álló, közösen elfogadott beavatkozási területek alapján közösen fogják kidolgozni, az egy és több országra vonatkozó 2021–2027 közötti indikatív programok Afganisztán vonatkozásában történő előkészítése keretében.

V. rész: A migráncsempészs és az emberkereskedelem elleni küzdelem

1. Az EU fokozni fogja az afgán kormányt támogató erőfeszítéseit az emberkereskedelem és a migráncsempészs megelőzése és kezelése terén. Ez a segítségnyújtás magában foglalja a bűnüldöző hatóságok kapacitásépítését, valamint a migránsok csempészetére vonatkozó hatáskörös jogszabályok kidolgozásához és hatályba léptetéséhez szükséges konkrét támogatást.
2. A konkrét javaslatokat az Unió és Afganisztán közösen alakítja majd ki, az e nyilatkozat szerinti együttműködés megkezdésével párhuzamosan.

VI. rész: Közös munkacsoport

Rendszeresen, lehetőleg hathavonta vagy legalább évente ülésezni fog egy munkacsoport, hogy megkönnyítse e nyilatkozat alkalmazását, ami nem érinti annak lehetőségét, hogy Afganisztán vagy az EU kérésére rövid határidőn belül üléseket hívjanak össze bármely felmerülő kérdés megvitatása céljából. Az említett munkacsoport

- a) figyelemmel kíséri e nyilatkozat alkalmazását;
- b) megvitatja az együttműködést könnyítő és a visszaküldések rendezett kezelését lehetővé tevő további intézkedéseket;
- c) szükség esetén javaslatokat tesz e nyilatkozat módosítására.

VII. rész: Dokumentumok cseréje

Az EU és Afganisztán kinyilvánítja a következő dokumentumok cseréjére irányuló szándékát:

- a) az úti okmányok kiállítása céljából a kérelmező fél területén tartózkodó diplomáciai és konzulátusi alkalmazottak listája;
- b) a visszaküldési műveletek során előnyben részesítendő repülőterek listája;
- c) a kommunikáció megkönnyítéséhez és az e nyilatkozat eredményes végrehajtásához szükséges valamennyi információ; valamint
- d) az állampolgárság bizonyítékának tekinthető dokumentumok listája.

VIII. rész: Az együttműködés kezdete

Ezt a nyilatkozatot angol és dari nyelven írták alá; mindkét szöveg egyformán érvényes.

Az együttműködés a nyilatkozat aláírásának napján kezdődik meg. A nyilatkozat rendelkezése szerint az együttműködés kerete határozatlan időre szól. Minden évben e nyilatkozat aláírásának évfordulóján és a közös munkacsoporttal folytatott előzetes konzultációt követően bármelyik fél értesítheti a másik felet az együttműködés megszüntetésére irányuló szándékáról, amely esetben az e nyilatkozaton alapuló együttműködés három (3) hónap elteltével megszűnik.

IX. rész: Véleménycsere

Ha e nyilatkozat vagy az azon alapuló együttműködés értelmezésében és így megértésében különbségek merülnek fel, a közös munkacsoportban az angol nyelvű változat alapján kölcsönösen elfogadható megoldást kell találni.

X. rész: Kapcsolat a kétoldalú megállapodásokkal

Azoknak a tagállamoknak, amelyek Afganisztánnal kétoldalú megállapodást kötöttek, az abban előírt eljárásokat kell követniük, ami nem érinti annak lehetőségét, hogy valamennyi tagállam részt vegyen a Frontex által koordinált közös visszaküldési műveletekben. E közös visszaküldési műveletek esetében a leszállási engedély iránti kérelmeket az Európai Unió küldöttségnek kell kezelnie.

Ezt a migrációs együttműködésről szóló együttes nyilatkozatot [helyszín]-ban/-ben írták alá [dátum]-án/-én.

Az Európai Unió részéről

Az Afgán Iszlám Köztársaság
kormánya részéről

név

név

(beosztás)

(beosztás)
